

Χρήστος Σταϊκούρας

Υπουργός Οικονομικών

Σχέδιο Ανθεκτικότητας και Ευημερίας

«Ελλάδα 2.0»: Καταλύτης για τη στροφή της οικονομίας προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό, καινοτόμο, δίκαιο, έξυπνο και πράσινο παραγωγικό μοντέλο.

Με την αυγή της τρίτης δεκαετίας του 21ου αιώνα, η Ευρώπη και ο κόσμος αντιμετώπισε μια κρίση με πρωτοφανή χαρακτηριστικά: η πανδημία του κορονοϊού προκάλεσε παγκόσμιο σοκ σε υγειονομικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο, ανατρέποντας προβλέψεις και σχεδιασμούς και αναγκάζοντας τις κυβερνήσεις να λάβουν γρήγορες και αποτελεσματικές αποφάσεις.

Απέναντι στην πρόκληση αυτή, η Ελληνική Κυβέρνηση αντέδρασε με ψυχραιμία και μεθοδικότητα. Το ελληνικό πακέτο μέτρων στήριξης για την περίοδο 2020-2021, ύψους περίπου 44 δισ. ευρώ, έχει αποτελέσει το τέταρτο μεγαλύτερο στον κόσμο και το τρίτο μεγαλύτερο στην Ευρωζώνη, αναλογικά με το ΑΕΠ της χώρας, λειτουργώντας ως ανάχωμα στις πολύπλευρες αρνητικές συνέπειες της υγειονομικής κρίσης. Και τα κατάφερε: η οικονομία κατά την τελευταία διετία της πανδημίας επέδειξε αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα, ενώ οι προβλέψεις δείχνουν μια ισχυρή δυναμική για τα επόμενα χρόνια.

Όμως, καμιά χώρα δεν ήταν αρκετά ισχυρή και έτοιμη, ώστε να αντεπεξέλθει μόνη της στις τεράστιες επιβαρύνσεις που γέννησε η πανδημία. Η απαίτηση για κοινές ευρωπαϊκές λύσεις ήταν έκδηλη. Λύσεις ουσιαστικές, τολμηρές και ανάλογες με τη σοβαρότητα της κατάστασης, απαλλαγμένες από όρους, περιορισμούς και αγκυλώσεις του παρελθόντος.

Πράγματι, σε αντίθεση με τον τρόπο διαχείρισης της οικονομικής κρίσης πριν από μια δεκαετία, τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οι ευρωπαϊκοί θεσμοί επέδειξαν -μέσα από συμβιβασμούς- γρηγορότερα αντανάκλαστικά, λαμβάνοντας σημαντικές αποφάσεις και ενεργοποιώντας μέτρα, τόσο στο δημοσιονομικό πεδίο όσο και για την ενίσχυση της ρευστότητας στην οικονομία.

Το επιστέγασμα της συντονισμένης αυτής ευρωπαϊκής αντίδρασης απέναντι στην υγειονομική κρίση ήταν η συμφωνία για τη δημιουργία του Next Generation EU, ενός πακέτου για την ανάκαμψη των ευρωπαϊκών οικονομιών, ύψους 750 δισεκατομμυρίων ευρώ.

Ο Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας θεσπίστηκε τον Φεβρουάριο 2021 και αποτέλεσε για την Ευρώπη συμφωνία-ορόσημο, καθότι χαρακτηρίζεται από το εξής τρίπτυχο:

► **Δικαιοσύνη και ορθολογισμός:** Ο Μηχανισμός στηρίζεται σε -πρωτοφανούς μεγέθους για την Ευρώπη- κοινό δανεισμό και η χρηματοδότηση πραγματοποιείται με την εγγύηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του προϋπολογισμού της. Παράλληλα, η χρηματοδότηση που παρέχεται στα κράτη-μέλη κινείται ισόποσα στη λογική των επιδοτήσεων και των δανείων.

► **Ευελξία:** Η συμφωνία έδωσε τη δυνατότητα σε κάθε χώρα, έχοντας την ιδιοκτησία των πολιτικών, να εφαρμόσει εκείνες τις μεταρρυθμίσεις της επιλογής της στο πλαίσιο των κοινών στόχων που θέτει το

πρόγραμμα Next Generation EU για το σύνολο της ευρωπαϊκής οικονομίας, σε σύνδεση με τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η δε εκταμίευση των κονδυλίων γίνεται με ταχύτερες και πιο ευέλικτες διαδικασίες, σε σχέση με εκείνες των παρελθόντων ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών σχημάτων.

► **Φιλοαναπτυξιακή και μεταρρυθμιστική δυναμική:** Η Συμφωνία για το Next Generation EU, στο πνεύμα της διασφάλισης ενός βιώσιμου μέλλοντος για την «επόμενη γενιά», προτεραιοποίησε την υλοποίηση δράσεων σε κομβικούς τομείς για την πορεία της Ευρώπης, όπως είναι η βιώσιμη ανάπτυξη, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και ο ψηφιακός μετασχηματισμός.

Η Ελληνική Κυβέρνηση συμμετείχε ενεργά στις ευρωπαϊκές διαπραγματεύσεις, στηρίζοντας σθεναρά τη δημιουργία του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και η χώρα μας απέσπασε το μεγαλύτερο ποσό χρηματοδότησης, ως ποσοστό του ΑΕΠ, μεταξύ των χωρών της Ευρωζώνης.

Ποσό το οποίο θα αξιοποιηθεί για την υλοποίηση των 106 επενδύσεων

Το Σχέδιο στοχεύει να αντιμετωπίσει τις μεσο-μακροπρόθεσμες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της πανδημίας, μέσω της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της οικονομίας έναντι μελλοντικών κρίσεων, αλλάζοντας το οικονομικό υπόδειγμα της χώρας προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό, καινοτόμο, δίκαιο, έξυπνο και πράσινο παραγωγικό μοντέλο

Το «Ελλάδα 2.0» υπερκαλύπτει τους ευρωπαϊκούς στόχους, καθότι το 50% του προϋπολογισμού του χρηματοδοτεί επενδύσεις που αφορούν την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της οικονομίας

και 68 μεταρρυθμίσεων του Εθνικού μας Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, «Ελλάδα 2.0».

Το -υπό υλοποίηση, πλέον- Εθνικό μας Σχέδιο «Ελλάδα 2.0» περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύνολο δράσεων, το οποίο συντίθεται σε 18 επιμέρους άξονες και διαρθρώνεται σε 4 πυλώνες:

- 1) Πράσινη μετάβαση,
- 2) Ψηφιακή μετάβαση,
- 3) Απασχόληση, δεξιότητες, κοινωνική συνοχή,
- 4) Ιδιωτικές επενδύσεις και μετασχηματισμός της οικονομίας.

Πρόκειται για ένα σχέδιο εγχώριας ιδιοκτησίας, στην κατάρτιση του οποίου έχουν συμβάλει όλα τα υπουργεία, μετά και από δημόσια διαβούλευση, υπό το συντονισμό της αρμόδιας επιτροπής.

Το «Ελλάδα 2.0» αποτελεί ένα από

τα πρώτα Εθνικά Σχέδια τα οποία ενέκρινε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη-μέλη τον Ιούλιο 2021, με προϋπολογισμό που αντιστοιχεί σε απορρόφηση 30,5 δισ. ευρώ (17,8 δισ. ευρώ επιχορηγήσεις και 12,7 δισ. ευρώ δάνεια). Από αυτά, το 13% (4 δισ. ευρώ) εκταμιεύτηκε ως προχρηματοδότηση στην Ελλάδα ήδη από τις 9 Αυγούστου 2021, ενώ στις 8 Απριλίου 2022 έγινε η πρώτη πληρωμή, ύψους 3,6 δισ. ευρώ, από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προς τη χώρα μας. Μέχρι και τα μέσα Μαρτίου της φετινής χρονιάς, είχαν ενταχθεί στο Ταμείο 173 έργα με προϋπολογισμό 8,5 δισ. ευρώ.

Το Σχέδιο στοχεύει να αντιμετωπίσει τις μεσο-μακροπρόθεσμες οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες της πανδημίας, μέσω της ενίσχυσης της ανθεκτικότητας της οικονομίας έναντι μελλοντικών κρίσεων, αλλά-

ζοντας το οικονομικό υπόδειγμα της χώρας προς ένα πιο εξωστρεφές, ανταγωνιστικό, καινοτόμο, δίκαιο, έξυπνο και πράσινο παραγωγικό μοντέλο. Διακατέχεται δε από ισχυρό μεταρρυθμιστικό και επενδυτικό πρόσημο, στοχεύοντας στη δημιουργία πολλών, ποιοτικών θέσεων απασχόλησης, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και την επίτευξη ισχυρής και διατηρήσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Περισσότερο όμως από όλα, όπως έχει αναγνωριστεί επανειλημμένα από τους εταίρους μας και τους ευρωπαϊκούς θεσμούς, η υλοποίηση του ρεαλιστικά φιλόδοξου «Ελλάδα 2.0» δύναται να πετύχει τους στόχους, καθότι:

1 ον. Το Σχέδιο εδράζεται σε όρους κοινωνικής δικαιοσύνης. Προβλέπει την υλοποίηση δέσμης

μέτρων που στοχεύουν στην αύξηση της απασχόλησης, την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του Εθνικού Συστήματος Υγείας, τις ψηφιακές δυνατότητες της εκπαίδευσης και τον εκσυγχρονισμό της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, την πρόσβαση σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές.

2 ον. Το Σχέδιο περιλαμβάνει πολιτικές, η υλοποίηση των οποίων, μέσω της θετικής μακροοικονομικής επίδρασης, δύναται να δημιουργήσει δημοσιονομικό χώρο και την προοπτική περαιτέρω μείωσης φόρων και ασφαλιστικών εισφορών για νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

3 ον. Το Σχέδιο λειτουργεί σε συνάφεια και συνεργατικά με όλες τις επιμέρους εθνικές στρατηγικές, καθώς και τα λοιπά ευρωπαϊκά προ-

Στοχεύουμε στην ανασύνθεση των συστατικών του ΑΕΠ, ενισχύοντας περισσότερο τις επενδύσεις και την εξωστρέφεια, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της μεγέθυνσής του, καθώς και στη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, με την αξιοποίηση όλων των συντελεστών παραγωγής, παραδοσιακών και νέων

γράμματα. Η συμπληρωματικότητα του «Ελλάδα 2.0» με το νέο Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027 και τα τομεακά και περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμμά του, διασφαλίζει ότι η ευρωπαϊκή χρηματοδότηση που θα λάβει η Ελλάδα μέσα στα επόμενα έτη θα μεγιστοποιήσει την αποδοτικότητα και την αποτελεσματικότητά της, σε οικονομικούς αλλά και μεταρρυθμιστικούς όρους. Παράλληλα, το Σχέδιο εξασφαλίζει συμπληρωματικότητα, συνέργειες, συνοχή και συνέπεια με τις δράσεις εθνικής στρατηγικής, όπως είναι το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα, το Σχέδιο για τη Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση και η Εθνική Στρατηγική για τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό. Είναι ενδεικτικό ότι το «Ελλάδα 2.0» υπερκαλύπτει τους ευρωπαϊκούς στόχους, καθότι το 50% του προϋπολογισμού του χρηματοδοτεί επενδύσεις που αφορούν την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση της οικονομίας.

4ον. Το «Ελλάδα 2.0» εδράζεται σε 4 όρους οικονομικής αποτελεσματικότητας, με πρωταρχικό στόχο την αλλαγή του οικονομικού υποδείγματος της χώρας. Αξιοποιώντας τα χρηματοδοτικά εργαλεία του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το Εθνικό μας Σχέδιο επιδιώκει να καλύψει το μεγάλο κενό σε επενδύσεις, παραγωγικότητα, εθνικό προϊόν και απασχόληση, κινητοποιώντας και σημαντικές δυνάμεις από τον ιδιωτικό τομέα, ενισχύοντας τις ιδιωτικές επενδύσεις και χρησιμοποιώντας τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.

Ειδικά όσον αφορά την πλευρά των δανείων, η Ελλάδα επιδιώκει να κάνει πλήρη χρήση αυτού του χρηματοδοτικού εργαλείου και έχει ήδη υπογράψει επιχειρησιακές συμφωνίες με πιστωτικά ιδρύματα και διεθνείς τραπεζικούς φορείς (ΕΤΕπ, ΕΒΡΔ).

Η αξιοποίηση του δανειακού χαρτοφυλακίου του Ταμείου είναι ιδιαίτερης σημασίας για την πραγματική οικονομία της χώρας, καθότι επιτρέπει τη χορήγηση χαμηλότοκης χρηματοδότησης προς τις επιχει-

ρήσεις. Στα δάνεια αυτά πρόσβαση έχουν τόσο οι μεγάλες όσο και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις, με βασική προϋπόθεση τη βιωσιμότητα των επενδυτικών σχεδίων τους. Μέχρι στιγμής, από το δανειακό χαρτοφυλάκιο έχουν εκταμιευθεί 1,7 δισ. ευρώ, ενώ αναμένονται 2,1 δισ. ευρώ ετησίως για την περίοδο 2022-2026.

Συνολικά, η υλοποίηση του «Ελλάδα 2.0», αξιοποιώντας τις διαθέσιμες από το Next Generation EU επιχορηγήσεις και τα δάνεια, προσβλέπει να κινητοποιήσει συνολικούς επενδυτικούς πόρους ύψους 57 δισ. ευρώ, εκτινάζοντας το επίπεδο ιδιωτικής επένδυσης στη χώρα κατά 20%, σε σχέση με εκείνο που θα αναμενόταν χωρίς την ύπαρξη του Ταμείου Ανάκαμψης.

Συναφώς, η Τράπεζα της Ελλάδος, σε ανεξάρτητη μελέτη της, προέβλεψε ότι το 2026, ως αποτέλεσμα της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου, η χώρα θα πετύχει αύξηση του ΑΕΠ κατά 7% περισσότερο απ' ό,τι θα κατέγραφε χωρίς τους πόρους του Ταμείου. Το «Ελλάδα 2.0» αναμένεται επίσης να οδηγήσει σε ενίσχυση κατά 4% της απασχόλησης, που αντιστοιχεί στη δημιουργία περίπου 180.000-200.000 νέων θέσεων εργασίας.

Και το πιο σημαντικό: τα κέρδη σε ΑΕΠ και απασχόληση θα διατηρηθούν και μετά το τέλος του προγράμματος, λόγω αύξησης της παραγωγικότητας και υλοποίησης κρίσιμων μεταρρυθμίσεων.

5ον. Η υλοποίηση του «Ελλάδα 2.0» στηρίζεται σε έναν στέρεο και αξιόπιστο εθνικό μηχανισμό ελέγχου και διακυβέρνησης. Η σύσταση και λειτουργία της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού του Ταμείου Ανάκαμψης στο Υπουργείο Οικονομικών, στελεχωμένης από έμπειρο-στη διαχείριση ευρωπαϊκών πόρων και στη διοίκηση έργων- ανθρώπινο δυναμικό, αποτελεί δικλίδα διασφάλισης της ομαλής και αποτελεσματικής πορείας υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου μας. Επιπλέον, όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς στην υλοποίηση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των δράσεων και έργων του «Ελλάδα 2.0», εφαρμόζουν συγκεκριμένες διαδικασίες, ώστε να υπάρχει προβλεψιμότητα και κοινή κατανόηση για τις ακολουθούμενες μεθόδους. Με τον τρόπο αυτό, εξασφαλίζονται η χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων του Ταμείου, ο επαρκής έλεγχος και η αποτελεσματική εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η επιτυχημένη πορεία υλοποίησης του «Ελλάδα 2.0» μέχρι σήμερα, επιβεβαιώνει τις θετικές προβλέψεις: Πρόσφατα, στις 8 Απριλίου 2022, μετά την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πραγματοποιήθηκε η πρώτη πληρωμή της Ελλάδας για ποσό ύψους 3,6 δισ. ευρώ - 1,7 δισ. ευρώ σε επιχορηγήσεις και σχεδόν 1,9 δισ. ευρώ σε δάνεια, ως αποτέλεσμα της επίτευξης 15 οροσήμενων του Εθνικού Σχεδίου. Τα ορόσημα αυτά αντιπροσωπεύουν την πρόοδο και υλοποίηση σημαντικών μεταρρυθ-

μίσεων και επενδύσεων σε τομείς όπως η φορολογία και η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η αγορά εργασίας, η ιατροφαρμακευτική περίθαλψη αλλά και η πράσινη μετάβαση, μέσω επενδύσεων στην ηλεκτροκίνηση και την ενεργειακή απόδοση. Κομβικό δε ορόσημο που επιτεύχθηκε, και το οποίο αναμένεται να διοχετεύσει σημαντική ρευστότητα σε ιδιωτικές επενδύσεις κατά την επόμενη πενταετία, αποτελεί η υλοποίηση του μηχανισμού δανειοδότησης και η έναρξη της χορήγησης δανείων στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Η Ελλάδα κατά την προηγούμενη δεκαετία πέρασε μέσα από περίπλοκες διαδρομές, οι οποίες έφεραν τη χώρα μας αντιμέτωπη με τις αδυναμίες που κληροδότησαν οι παρελθούσες δεκαετίες, με δύσκολες αποφάσεις που έπρεπε να ληφθούν, με διαπραγματεύσεις που άλλοτε διεξήχθησαν αποτελεσματικά και άλλοτε με κόστος για την εθνική οικονομία και την πατρίδα.

Σήμερα, η χώρα βρίσκεται ξανά αντιμέτωπη με σημαντικές προκλήσεις, σε υγειονομικό, γεωπολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Έχει, όμως, τη δυνατότητα να αδράξει και μεγάλες ευκαιρίες.

Υπό τα νέα αυτά δεδομένα, η μεγάλη πρόκληση και ευκαιρία που έχουμε μπροστά μας είναι η ταχεία ανάταξη και βιώσιμη μεγέθυνση της οικονομίας. Στην κατεύθυνση αυτή, στοχεύουμε στην ανασύνθεση των συστατικών του ΑΕΠ, ενισχύοντας περισσότερο τις επενδύσεις και την εξωστρέφεια, ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα της μεγέθυνσής του, καθώς και στη διεύρυνση της παραγωγικής βάσης, με την αξιοποίηση όλων των συντελεστών παραγωγής, παραδοσιακών και νέων.

Και όλα αυτά επιδιώκεται και μπορούν να επιτευχθούν με την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Για να χαράξει η Ελλάδα το δρόμο προς το μέλλον που της αξίζει: μέλλον ευημερίας για όλους και, κυρίως, για τις επόμενες γενιές!